בְּתוֹךְ הַנַּחַל

סְעוּדָה שְׁלִישִׁית פָּרָשַׁת חֻקַּת ה'תשע"ח

חֲבוּרִים גְּדוֹלִים וְקְטַנִּים, מְעוֹדְדִים מְעוֹרְרִים וּמְחַזְּקִים, אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַנַּחַל נוֹבְעִי מְקוֹר חָכְמָה נוֹבְעִים, לְהַחֲיוֹת נֶפֶשׁ כָּל חַי וּמִשָּׁם יִשְׁקוּן הָעֲדָרִים, לְהִתְחַזֵּק בַּעֲבוֹדַת הַבּוֹרֵא בְּכָל דֶּרֶךְ שֶׁיִּרְצוּ נְעִמָיו

אֲשֶׁר נֶאֱמַרוּ עַל יְדֵי מוֹרֵנוּ רַבִּי **יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעזֶער** שְׁלִיט"א עַל פִּי דַּרְכּוֹ הַטְּהוֹרָה שֶׁל **מָרָן מוֹהַרַ"שׁ זי"ע**

פָּרָשַׁת חֻקַּת

בְּסְעוּדַת שְׁלִישִׁית סְעוּדַת רַעֲוָא דְרַעֲוִין פָּרָשַׁת חֻקַּת דִּבֵּר מַהֲרַ"י נ"י דִּבּוּרִים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים מְאֹד, מֵעֹצֶם גְּנוּת הַמַּחֲלוֹקֶת, וַעֲבוֹדָתוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק לְהַנְהִיג אֶת עַם יִשְׂרָאֵל בְּתֹקֶף וָעֹז בְּלִי לְהִתְפַּחֵד מֵרְשָׁעִם וְכוּ'.

פָּתַח וְאָמַר מַהֲרַ"י נ"י, רַבֵּנוּ ז"ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן חֵלֶק א' סִימָן כ') שֶׁהַצַּדִּיק הֶחָכָם הַמַּמְשִׁיךְ בֵּאוּרֵי וּפְרוּשֵׁי הַתּוֹרָה צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה לוֹ ב' כּוֹחוֹת:

מִצַּד אֶחָד - צָרִיךְ לִשְׁפּוֹךְ שִׂיחוֹ וּתְפִלָּתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּתַחֲנוּנִים כְּדַל וּכְרָשׁ.

וּמִצַּד שֵׁנִי - צָרִיךְ 'מַטֶּה עֹז' לְהַכְנִיעַ כָּל הָאוֹיְבִים.

וְעִם הַמַּטֶּה עֹז הַזֶּה צָרִיךְ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ רַק כְּדֵי לְהַכְנִיעַ הָרַע שֶׁבָּעֵדָה, כִּי בְּצִבּוּר גָּדוֹל שֶׁל רַבִּים יֵשׁ בָּהֶם טוֹבִים וְרָעִים, וְצָרִיךְ לְהַכְנִיעַ הָרַע שֶׁבָּרָעִים עִם הַמַּטֶּה עֹז הַזֶּה, אֲבָל לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲמוֹד כְּדַל וּכְרָשׁ וִידַבֵּר תַּחֲנוּנִים, וְכוּ', עַיֵּן שָׁם.

דְּהַיְנוּ שֶׁהַצַּדִּיק הַמַּנְהִיג שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֵסֶק עִם הָרַבִּים וְכוּ' "מֻכְרָח" שֶׁיִּהְיֶה לוֹ ב' בְּחִינוֹת הַנַּ"ל וּבְלִי זֶה אֵינוֹ יָכוֹל לִפְעֹל כְּלוּם.

הוּא צָרִיךְ 'מַטֶּה' כְּדֵי לְהַכְנִיעַ אֶת הָרַע שֶׁבָּעֵדָה.

כִּי יֵשׁ אֲנָשִׁים שֶׁאֵין לָהֶם מַה לַּעֲשׂוֹת עִם הַזְּמַן שֶׁלָּהֶם, וְרַק מְחַפְּשִׂים לְהָרַע לְהַצַּדִּיק רַחֲמָנָא לִיצְלָן, לָכֵן צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה לְהַצַּדִּיק 'מַטֶּה' הֵינוּ 'מַקֵּל', לָלֶכֶת אִתָּם בְּתַקִּיפוּת וּלְהוֹכִיחָם, שֶׁאִם אַתֶּם לֹא תְּשַׁנּוּ אֶת דַּרְכֵיכֶם אֲזַי תְּקַבְּלוּ עֹנֶשׁ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא 'מַאֲרִיךְ אַף', אֲבָל לְבַסּוֹף 'וְגֹבִי דִּילֵיהּ' וּמְקַבְּלִים עֹנֶשׁ אִם לֹא חוֹזְרִים בִּתְשׁוּבָה.

וְהַצַּדִּיק צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה לוֹ אֶת הַתַּקִּיפוּת הַזֹּאת, כִּי אִם הַצַּדִּיק לֹא יִהְיֶה לוֹ הַמִּדָּה הַזּוֹ שֶׁל תַּקִּיפוּת אָז יִקְפְּצוּ לוֹ עַל הָרֹאשׁ.

וְלָכֵן רָאוּ גַּם אֶצֶל הַצַּדִּיקִים הָאַדְמוֹרִי"ם שֶׁהָיָה לָהֶם מַקֵּל, [לֹא מְדַבְּרִים מִמַּקֵּל שֶׁהִשְׁתַּמְּשׁוּ אֵלּוּ שֶׁהָיוּ בִּימֵי זִקְנָה כְּשֶׁהָיוּ צְרִיכִים אֶת זֶה פָּשׁוּט בִּשְׁבִיל לָלֶכֶת, אֶלָּא מְדַבְּרִים פֹּה מֵהַמַּקֵּל שֶׁרָאוּ אֶצֶל הַצַּדִּיקִים שֶׁהָלְכוּ עִם זֶה, שֶׁהָיָה מְשַׁמֵּשׁ אוֹתָם כְּמוֹ מַלְבּוּשׁ שֶׁל כָּבוֹד וְכוּ'] וּבְפַשְׁטוּת הַמַּקֵּל הָיָה דֶּרֶךְ "כָּבוֹד", אֲבָל מִצַּד שֵׁנִי זֶה גַּם כְּמוֹ 'אַזְהָרָה' אַל תִּקְפֹּץ לִי עַל הָרֹאשׁ, כִּי אַחֶרֶת תְּקַבְּלוּ עִם הַמַּקֵּל.

וְכֵן רָאִינוּ גַּם אֶצֶל מוֹהַרַ"שׁ שֶׁהָיָה לוֹ מַקֵּל, הוּא לֹא הָלַךְ אִתּוֹ כָּל יוֹם אֲבָל הָיָה לוֹ מַקֵּל

וְכוּ׳ כַּיָּדוּעַ, וְרָקַד עִם זֶה פּוּרִים תשמ״ד לפ״ק וְיֵשׁ מִזֶּה תְּמוּנוֹת.

אֲבָל לְמַעֲשֶׂה בְּדֶרֶךְ כְּלָל בְּעִקָּר רָאוּ אֵצֶל מוֹהֲרָא״שׁ שֶׁהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם סוּג אַחֵר שֶׁל מַקֵּל כְּדֵי לְהַכְנִיעַ אֶת הַשּׁוֹנְאִים, דְּהַיְנוּ בַּ׳דִּבּוּר׳, כִּי נֶגֶד אֲנָשִׁים רָעִים דִּבֵּר מוֹהֲרָא״שׁ בְּתַקִּיפוּת וְכוּ׳ וְלֹא נִכְנַע לָהֶם.

אֲבָל כָּל זֶה הָיָה רַק לַאֲנָשִׁים רָעִים עַזֵּי פָּנִים שֶׁעָמְדוּ נֶגֶד וְכוּ׳, אֲבָל כְּשֶׁבָּא לִתְפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אָז הִתְפַּלֵּל בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים.

כִּי תְּפִלָּה אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַתַּנָּא הַקָּדוֹשׁ (אָבוֹת פֶּרֶק ב׳) ׳וּכְשֶׁאַתָּה מִתְפַּלֵּל, אַל תַּעַשׂ תְּפִלָּתְךָ קֶבַע, אֶלָּא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים לִפְנֵי הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא׳ וְרַבֵּנוּ מְפָרֵשׁ אֶת זֶה (לִקּוּטֵי מוֹהֲר״ן חֵלֶק א׳ סִימָן קצ״ו) וּכְשֶׁאַתָּה מִתְפַּלֵּל אַל תַּעֲשֶׂה תְּפִלָּתְךָ קֶבַע אֶלָּא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים וְכוּ׳, כִּי אָסוּר לָאָדָם לַעֲמֹד עַצְמוֹ עַל שׁוּם דָּבָר, הַיְנוּ שֶׁאָסוּר לְהִתְעַקֵּשׁ בִּתְפִלָּתוֹ שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יַעֲשֶׂה לוֹ דַּוְקָא אֶת בַּקָּשָׁתוֹ, כִּי זֶה כְּמוֹ אָדָם הַלּוֹקֵחַ דָּבָר בְּחָזְקָה וּבִגְזֵלָה. רַק צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל וּלְהִתְחַנֵּן לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, אִם יִתֵּן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִתֵּן וְאִם לָאו לָאו. וְזֶה ׳אַל תַּעֲשֶׂה תְּפִלָּתְךָ קֶבַע׳, מִלְּשׁוֹן גְּזֵלָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלֵי כ״ב): ״וְקָבַע אֶת קֹבְעֵיהֶם נָפֶשׁ״. הַיְנוּ שֶׁכָּל מַה שֶּׁהוּא מְבַקֵּשׁ, הֵן פַּרְנָסָה אוֹ בָּנִים אוֹ שְׁאָר צְרָכִים, אָסוּר לְהִתְעַקֵּשׁ וְלַעֲמֹד עַצְמוֹ בִּתְפִלָּתוֹ, שֶׁדַּוְקָא יַעֲשֶׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת תְּפִלָּתוֹ, כִּי זֶה הוּא תְּפִלַּת קֶבַע שֶׁלּוֹקֵחַ הַדָּבָר בְּחָזְקָה בִּגְזֵלָה, רַק יִתְפַּלֵּל רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, עַיֵּן שָׁם.

כִּי אֵינוֹ מִן הַנָּכוֹן לוֹמַר לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא ׳כָּךְ צָרִיךְ לִהְיוֹת׳, ׳תֵּן לִי זֶה׳, וְכוּ׳, לְדֻגְמָא בְּפַרְנָסָה אָסוּר לוֹמַר לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא ׳תֵּן לִי אֶת הַפַּרְנָסָה הַזּוֹ דַּיְקָא׳ אוֹ כְּגוֹן כְּשֶׁאָחַד מְחַפֵּשׂ זִוּוּגוֹ אָסוּר לוֹ לוֹמַר רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם ׳תֵּן לִי בַּת זוּג פְּלוֹנִי׳! אֶלָּא יְבַקֵּשׁ מֵהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בִּתְמִימוּת שֶׁיְּזַכֶּה לִמְצוֹא אֶת זִוּוּגוֹ הַנִּכְרָז מִשָּׁמַיִם, וְכֵן בְּעִנְיַן פַּרְנָסָה יִתְפַּלֵּל שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יַשְׁפִּיעַ עָלָיו פַּרְנָסָה, וְאִם יִתֵּן יִתֵּן, אֲבָל אַל יִתְעַקֵּשׁ שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת דַּוְקָא בְּדִיּוּק כְּמוֹ שֶׁהוּא מְתַכְנֵן וְכוּ׳, רַק יִתְפַּלֵּל בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים.

כִּי שׁוּם תְּפִלָּה אֵינוֹ הוֹלֵךְ לָרִיק חַס וְשָׁלוֹם, וְאִם אָדָם רוֹאֶה שֶׁהִתְפַּלֵּל כְּבָר וַעֲדַיִן לֹא נַעֲנָה, אָז שׁוּב יַחֲזוֹר וְיִתְפַּלֵּל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת ל״ב:) אִם רָאָה אָדָם שֶׁהִתְפַּלֵּל וְלֹא נַעֲנָה יַחֲזוֹר וְיִתְפַּלֵּל שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים כ״ז י״ד) ״קַוֵּה אֶל הַוָ״ה חֲזַק וְיַאֲמֵץ לִבֶּךָ וְקַוֵּה אֶל הַוָ״ה״; כִּי לְבַסּוֹף זוֹכִים לִפְעָל אֲצָלוֹ יִתְבָּרַךְ יְשׁוּעָה שְׁלֵימָה.

אֲבָל לוֹמַר ׳אֲנִי צָרִיךְ אֶת זֶה׳ וְכוּ׳, זֶה אֵינוֹ הַדֶּרֶךְ הַנָּכוֹן, רַק צְרִיכִים לָבֹא אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וּלְבַקֵּשׁ בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, כִּי תְּפִלָּה הוּא עִנְיַן שֶׁל שִׁפְלוּת וַעֲנָוָה, שֶׁהָאָדָם מַרְאֶה שֶׁהוּא תָּלוּי בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָכָה צָרִיךְ לִהְיוֹת הַתְּפִלָּה.

וְכַמּוּבָא שֶׁפַּעַם אַחַת הָיוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֵצֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ"ל וְשָׁמְעוּ אֵיךְ שֶׁהָרַב רַבִּי יִשְׂרָאֵל קוֹרְדוּנֶער זַ"ל [שֶׁהָיָה הָרַבִּי שֶׁל הַסַּבָּא... רַבִּי יִשְׂרָאֵל דֹּב אוֹדֶסָּער זַ"ל] הִתְבּוֹדֵד, (זֶה הָיָה לִפְנֵי חַג הַפֶּסַח), וְהוּא הָיָה עָנִי וְאֶבְיוֹן וְהָיָה צָרִיךְ נַעֲלַיִם חֲדָשִׁים לִכְבוֹד חַג הַפֶּסַח, אָז הוּא הִתְפַּלֵּל לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, בְּזֶה הַלָּשׁוֹן: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אֲנִי רוֹצֶה נַעֲלַיִם חֲדָשִׁים לַחַג, וְאִם אַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁזֶּה לֹא טוֹב בִּשְׁבִילִי, אָנָּא תֵּן לִי שֵׂכֶל שֶׁאֶזְכֶּה לָדַעַת שֶׁאֵינִי צָרִיךְ לָזֶה" זֶה נִקְרָא שְׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה! אַל תַּגִּיד 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אֲנִי צָרִיךְ מִלְיוֹן דּוֹלָר' כִּי מִי אוֹמֵר שֶׁזֶּה טוֹב בִּשְׁבִילְךָ? הֲרֵי כָּתוּב בְּמִשְׁלֵי שֶׁיֵּשׁ (קֹהֶלֶת ה, יב) "עֹשֶׁר שָׁמוּר לִבְעָלָיו לְרָעָתוֹ".

וְזֶה מַה שֶׁרַבֵּנוּ זַ"ל אוֹמֵר: שֶׁצָּרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים.

וְזֶה הָיָה הַפְּגָם שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, כִּי הוּא הָיָה צָרִיךְ לְהַרְאוֹת לְכֻלָּם אֵיךְ מִתְפַּלְּלִים לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים וְכוּ' וְכוּ'. כִּי רַק נֶגֶד עֵזִי פָּנִים צָרִיךְ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַ'מַּטֶּה עֹז' לְהַעֲמִיד אוֹתָם עַל מְקוֹמָם, וַאֲפִילּוּ מַנְהִיג שֶׁהוּא בְּטֶבַע אִישׁ רַךְ צָרִיךְ אֶת הַמַּטֶּה עֹז, כִּי אַחֶרֶת יִקְפְּצוּ לְךָ עַל הָרֹאשׁ וְיִבַלְבְּלוּ אוֹתְךָ וְכוּ'.

וְזֶה מַה שֶׁרָאִינוּ בְּעֵינֵינוּ אֵצֶל מוֹהֲרַא"שׁ זי"ע גַּם כֵּן, אֲשֶׁר מִצַּד אֶחָד הָיָה אָדָם רַךְ מְאֹד מָלֵא סַבְלָנוּת וְרַחְמָנוּת לְכֻלָּם. אֲבָל מִצַּד שֵׁנִי הָיָה מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּמַקֵּל נֶגֶד הָעַזֵּי פָּנִים וְכוּ', וּפַעַם אֶחָד גַּם רָאִיתִי אֵיךְ שֶׁמּוֹהֲרַא"שׁ תָּפַס אֶחָד בְּיָדַיִם וְזָרַק אוֹתוֹ הַחוּצָה, אֶחָד שֶׁהָיָה מְחַצֵּף גָּדוֹל, זֶה הָיָה בְּיוֹם טוֹב וְהוּא לָקַח מִקְלַחַת (טוּש, הַנִּקְרָא שׁוּיעֶר בְּלַעַ"ז) וּמוֹהֲרַא"שׁ זַ"ל אָמַר לוֹ 'אָסוּר'! וְהוּא עָנָה בְּחֻצְפָּה 'מֻתָּר', אָז מוֹהֲרַא"שׁ זָרַק אוֹתוֹ בְּיָדַיִם מֵהַבַּיִת הַמִּדְרָשׁ.

כִּי יֵשׁ אֲנָשִׁים שֶׁפְּשׁוּט אֵין לָהֶם מַה לַּעֲשׂוֹת, וְכָל הָרֹאשׁ שֶׁלָּהֶם זֶה רַק לַעֲשׂוֹת מַחֲלֹקֶת וּפְרוּדִים וְכוּ', עַד כְּדֵי כָּךְ שֶׁאֲפִילּוּ כְּשֶׁהֵם נִמְצָאִים אֵצֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ"ל גַּם שָׁם בַּצִּיּוֹן יְדַבְּרוּ לָשׁוֹן הָרָע וּרְכִילוּת פּוֹלִיטִיקָה וְכַדּוֹמֶה, שֶׁזֶּה חֻרְפָּה וּבוּשָׁה, מֵילָא בְּמָקוֹם אַחֵר... שֶׁאַתָּה מְדַבֵּר כָּל דָּבָר אָסוּר, זֶה גַּם כֵּן דָּבָר מְגֻנֶּה מְאֹד. אֲבָל בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ כָּזֶה כְּמוֹ צִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ"ל גַּם שָׁם אַתָּה מְדַבֵּר לָשׁוֹן הָרָע וּרְכִילוּת וְכוּ'? זֶה דָּבָר שֶׁכְּבָר אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין בִּכְלָל, אֵיךְ אָדָם יָעִיז לְדַבֵּר נֶגֶד יְרֵאִים וּשְׁלֵמִים בְּתוֹךְ מָקוֹם קָדוֹשׁ כְּמוֹ צִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ"ל. וְנֶגֶד אֲנָשִׁים כָּאֵלּוּ צָרִיךְ בְּוַדַּאי לָלֶכֶת בְּתַקִּיפוּת, וְאֵין לָאָדָם לוֹמַר לְעַצְמוֹ 'אֲנִי אִישׁ עָדִין', כִּי צְרִיכִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַמַּטֶּה לְהַעֲנִישׁ הָרְשָׁעִים, וּבְוַדַּאי אִי אֶפְשָׁר הַיּוֹם לַעֲשׂוֹת אֶת זֶה בְּמַטֶּה מַמָּשׁ כִּפְשׁוּטוֹ, אֲבָל צְרִיכִים לְהִתְנַהֵג עִם דֶּרֶךְ שֶׁל תֹּקֶף וָעֹז קָצָת, נֶגֶד מְחַצְּפִים. וּלְהַפְסִיק אֶת הָעַז פָּנִים הַזֹּאת, וְלוֹמַר לוֹ בְּלִי פַּחַד 'כְּךָ אַתָּה מְדַבֵּר'? 'אַתָּה לֹא מִתְבַּיֵּשׁ'? 'סְתֹם פִּיךָ! אִם אַתָּה יוֹדֵעַ מַה טּוֹב בִּשְׁבִילְךָ'.

וְטָעוּת זֹאת טָעָה מֹשֶׁה רַבֵּנוּ (כְּפִי מְעוּט שִׂכְלֵנוּ), [כִּי אִם הַתּוֹרָה כּוֹתֵב הַטָּעוּת שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ ע"ה צָרִיךְ לִהְיוֹת בָּזֶה לִמּוּד לְדוֹרוֹת לְעוּבְדָא וּלְמַעֲשֶׂה, כִּי אַחֶרֶת לֹא הָיָה הַתּוֹרָה

כוֹתֵב אֶת זֶה] שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אָמַר לְמֹשֶׁה **׳קַח אֶת הַמַּטֶּה וְהַקְהֵל אֶת הָעֵדָה אַתָּה וְאַהֲרֹן אָחִיךָ וְדִבַּרְתֶּם אֶל הַסֶּלַע לְעֵינֵיהֶם׳**, וּבְתוֹךְ קָהָל יֵשׁ בֵּינֵיהֶם בְּוַדַּאי רָעִים גַּם כֵּן, וְצָרִיךְ מַטֶּה עֹז לְהַכְנִיעַ רִשְׁעָתָם. כִּי הָיוּ אֲנָשִׁים שֶׁצָּעֲקוּ ׳תֵּן מַיִם...׳ וּבֶאֱמֶת זֶה לֹא הָיָה דֶּרֶךְ אֶרֶץ, כִּי הַאִם לֹא הָיָה לָהֶם מָן כָּל הַזְּמַן? שְׁלָיו? וְכוּ׳ וְכוּ׳? הֲרֵי רָאוּ שֶׁיֵּשׁ יְשׁוּעוֹת, וּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ מַשְׁפִּיעַ כָּל טוּב, וּפִתְאוֹם מְפַחֲדִים שֶׁיְּמִיתוּ בַּצָּמָא? וּמְדַבְּרִים נֶגֶד מֹשֶׁה בְּכָזֶה חֻצְפָּה? וּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ אָבַד פֹּה אֶת הַסַּבְלָנוּת שֶׁלּוֹ וְכוּ׳ וְאָמַר לָהֶם (בַּמִּדְבָּר כ׳ י-יא) **״שִׁמְעוּ נָא הַמֹּרִים הֲמִן הַסֶּלַע הַזֶּה נוֹצִיא לָכֶם מָיִם: וַיֶּרֶם מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ וַיַּךְ אֶת הַסֶּלַע בְּמַטֵּהוּ פַּעֲמָיִם״** וְגוֹ׳. שֶׁהִתְפַּלֵּל בְּחָזְקָה, וּפֹה הָיָה מֹשֶׁה רַבֵּנוּ צָרִיךְ לְלֶכֶת בְּתַקִּיפוּת עִם אֲנָשִׁים כָּאֵלּוּ. וְהוּא לֹא כֵּן עָשָׂה, הוּא לֹא הִשְׁתַּמֵּשׁ בַּמַּטֶּה בִּשְׁבִיל הַקָּהָל, לְהַכְנִיעַ אֶת הָרַע שֶׁלָּהֶם. אֶלָּא מַה הוּא עָשָׂה, הוּא הִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַמַּטֶּה עֹז בִּשְׁעַת תְּפִלָּתוֹ כַּכָּתוּב (בַּמִּדְבָּר כ, יא) **וַיֶּרֶם מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ וַיַּךְ אֶת הַסֶּלַע בְּמַטֵּהוּ פַּעֲמָיִם** וְגוֹ׳ **״וַיֶּרֶם מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ״**, ׳יָדוֹ׳ זֶה תְּפִלָּתוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת י״ז): ״וַיְהִי כִּי יָדָיו אֱמוּנָה״, וְתַרְגּוּמוֹ ׳פְּרִישָׁן בְּצִלּוֹ׳, **״וַיַּךְ אֶת הַסֶּלַע בְּמַטֵּהוּ פַּעֲמָיִם״** כִּבְיָכוֹל ״הִכָּה צוּר וַיָּזוּבוּ מָיִם״ (תְּהִלִּים ע״ח), שֶׁהִכָּה לֵב הָעֶלְיוֹן, כְּמוֹ שֶׁלּוֹקְחִין אֵיזֶה דָּבָר בְּכֹחַ וּבְאֹנֶס, וְכוּ׳.

וְזֶה הָיָה הַפְּגָם שֶׁל מֹשֶׁה, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה לֹא נִכְנַס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כִּי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא מִדַּת ׳אֶרֶךְ אַפַּיִם׳ אֲרִיכוּת אַפַּיִם, אֱמוּנָה, תְּפִלָּה, לְהִתְפַּלֵּל וּלְבַקֵּשׁ בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, וְלָכֵן נֶעֱנַשׁ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה שֶׁלֹּא נִכְנַס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

וְתֵכֶף אֵיךְ שֶׁנִּגְזְרָה הַגְּזֵרָה, הִתְחִיל מֹשֶׁה לְהִתְפַּלֵּל (בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים) 551 תְּפִלּוֹת כְּמִנְיַן ״וָאֶתְחַנַּן׳ לְתַקֵּן אֶת מַה שֶּׁלֹּא הִתְפַּלֵּל בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים בְּמֵי מְרִיבָה. וְכִמְעַט שֶׁפָּעַל אֲצִלּוֹ יִתְבָּרַךְ לְבַטֵּל אֶת הַגְּזֵרָה אִם לֹא שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אָמַר לוֹ לְהַפְסִיק מִלְּהִתְפַּלֵּל כִּי אֵינִי חָפֵץ שֶׁתִּכָּנֵס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

וְכָתוּב בְּמִדְרַשׁ שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לֹא רָצָה שֶׁמֹּשֶׁה יִכָּנֵס, כְּדֵי שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ יִקָּבֵר בְּחוּץ לָאָרֶץ, כְּדֵי לְהַכְנִיעַ אֶת הַבַּעַל פְּעוֹר, וְשֶׁיִּהְיֶה זְכוּת לְיִשְׂרָאֵל בְּחוּץ לָאָרֶץ.

וְכֵן מוּבָא בְּתוֹסְפוֹת בְּמַסֶּכֶת סוֹטָה (דף יד.) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: מִפְּנֵי מַה נִקְבַּר מוּל בֵּית פְּעוֹר כְּדֵי לְכַפֵּר עַל מַעֲשֶׂה פְּעוֹר - וּמִדְרָשׁ אַגָּדָה בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה בְּעֵת שֶׁחָטְאוּ יִשְׂרָאֵל בִּבְנוֹת מוֹאָב בְּאוֹתוֹ פֶּרֶק בֵּית פְּעוֹר עוֹלָה לְמַעְלָה כְּדֵי לְקַטְרֵג וּלְהַזְכִּיר עָוֹן, וּכְשֶׁהוּא רוֹאֶה קִבְרוֹ שֶׁל מֹשֶׁה חוֹזֵר וְשׁוֹקֵעַ שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ שְׁקָעוֹ בְּקַרְקַע עַד חוֹטְמוֹ, וְכָל שָׁעָה שֶׁעוֹלֶה חוֹזֵר וְנִשְׁקָע לְמָקוֹם שֶׁשְּׁקָעוֹ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ. מִתּוֹסֶפֶת רַבִּי. עַיֵּן שָׁם.

יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁנִּזְכֶּה לַעֲסֹק תָּמִיד בִּתְפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים וְשֶׁלֹּא יִהְיֶה לָנוּ שַׂיְכוּת עִם אֲנָשִׁים רָעִים הַמִּתְחַצְּפִים נֶגֶד הַצַּדִּיק, וְנִזְכֶּה לְבִיאַת מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, אָמֵן.